

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Britská kulturní diplomacie v praxi:

Britská rada a její činnost v České republice

Veronika Hrkalová

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce

Britská kulturní diplomacie v praxi:

Britská rada a její činnost v České republice

Veronika Hrkalová

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákravský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2018

.....
Veronika Hrkalová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především PhDr. Jiřímu Zákravskému, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za rady a za čas, který mi věnoval.

Dále bych chtěla poděkovat pracovnícím *British Council* v České republice za poskytnuté rozhovory nezbytné k napsání této práce.

Obsah

Seznam zkratk.....	1
Úvod.....	1
1 Pojmové vymezení.....	4
1.1 Kulturní diplomacie.....	8
2 <i>British Council</i> jako nástroj britské kulturní diplomacie	12
2.1 Historie <i>British Council</i> a její účel	12
2.2 Struktura	14
2.3 Celkový přehled a vzdělávání	16
2.4 Ostatní projekty <i>British Council</i>	19
3 <i>British Council</i> a její činnost v České republice	22
3.1 Historie <i>British Council</i> v České republice	22
3.2 Období projektového rozvoje v České republice	24
3.3 Vzdělávání a zkoušky v České republice.....	25
3.4 Popularizace vědy ve společnosti v České republice	30
3.5 Projektová činnost v České republice – kultura a umění.....	33
3.6 Shrnující data o působení <i>British Council</i> na území České republiky	35
Závěr	37
Seznam použité literatury a pramenů	40
Resumé	47

Seznam zkratek

AMATE	Association of Teacher Educators
BEC	Business English Cambridge
CAE	Cambridge English Advanced
CLIL	Content and Language Integrated Learning
CPE	Cambridge Certificate of Proficiency in English
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EUNIC	European Union National Institutes for Culture
FCE	Cambridge English First
FCEfS	Cambridge English for Schools
FCO	Foreign Commonwealth Office
IELTS	International English Language Testing System
JICAP	Joint Industrial and Commercial Attachments Programme
KET	Key English Test
KETfS	Key English Test for Schools
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ODA	Official Development Assistance
PET	Primary English Test
PETfS	Primary English Test for Schools
SERR	Společný evropský referenční rámec: učení, vyučování, hodnocení
TAP	Important Skills for Academic Study

Úvod

V dnešní době ozbrojených konfliktů a ničivé úrovně zbrojního průmyslu je nezbytně nutné hledat takové způsoby komunikace, které těmto konfliktům zabrání. Působit prostřednictvím kultury, hodnot a idejí, oproti „tvrdé síle“, která podmaňuje a donucuje prostřednictvím vojenské síly. Eliška Tomalová ve svém článku *Kulturní diplomacie v éře sítí* vyzdvihuje právě komunikační propojení celého světa (Tomalová 2009: 22). Mezinárodní prostředí se díky globalizaci dostalo do takové fáze vývoje, že je dnes stále snazší někoho určitým způsobem ovlivnit či formovat. K propojení lidí velmi často stačí pouze pár vteřin na poslání e-mailu nebo jedno kliknutí na sociálních sítích. S procesem rychlejšího a jednoznačně jednoduššího ovlivňování mas narůstá bezesporu význam veřejné diplomacie (Tomalová 2009: 22). Otázka tkví v tom, jak může například stát či jiný subjekt, propagovat svou kulturu v mezinárodním prostředí? Jedním ze způsobů je zakládání státních/národních center mimo své území. Mezi nejznámější v českém prostředí můžeme zařadit německou organizaci *Goethe-Institut*, španělský *Instituto Cervantes* nebo francouzský s názvem *Alliance française*. Ve své bakalářské práci s názvem „Britská kulturní diplomacie v praxi: Britská rada a její činnost v České republice“ se budu věnovat institutu, který reprezentuje Velkou Británii a nese název *British Council*.

V době, kdy svět překonal dvě světové války, se začala kromě *hard power* a *economic power*, dostávat do popředí *soft power*, kterou ve své knize *Soft Power The Means to success in the Worlds Politics* primárně definoval až Joseph Nye na přelomu 80. a 90. let 20. století (Nye 2004). *Soft power* je jeden z hlavních pojmů, který s veřejnou a tedy i kulturní diplomacií úzce souvisí. Cílem *soft power* je ovlivňování jiných kulturních celků takovým způsobem, aby došlo ke zlepšení jejich názoru na určitou společnost (Nye 2004). Vzhledem k tomu, že budu pracovat s pojmy veřejná a kulturní diplomacie, je důležité, abych oba pojmy

vysvětlila. V této práci tedy budu pracovat zejména s pojmem kulturní diplomacie, která za účelem vytváření pozitivního obrazu o daném státu využívá řadu nástrojů. Mezi její hlavní nástroje lze zařadit například výměny umělců a osobností kulturního života, akademické výměny, překlady literárních děl. Všechny tyto aktivity mohou být zprostředkovány skrze zakládání kulturních center.

Práce bude rozdělena do teoretické a praktické části. V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy se kterými budu dále pracovat. Jedná se například o *Soft power*, diplomacii, veřejnou diplomacii a ústřední termín práce, tedy kulturní diplomacii.

Praktická část práce bude rozdělena do dvou kapitol, které se budou věnovat samotné instituci *British Council*, propagující Velkou Británii za jejími hranicemi. Prioritními oblastmi jejích zájmů jsou zejména vzdělávání, umění, věda a společnost. Primárně se však zaměřím na její působení v České republice. Cílem práce je podrobně zjistit aktivity *British Council* v České republice a nastínit podobu kulturní diplomacie v britském podání, tzn., že budu zjišťovat, jaké akce *British Council* pořádá či zprostředkovává, aby co nejvíce přiblížila kulturu Velké Británie. V rámci možností daných rozsahem práce přiblížím konkrétní kulturní akce *British Council* pořádané v časovém rámci od ledna 2017 do června. Ty budou rozřazeny do jednotlivých hlavních oblastí, v nichž *British Council* působí. Oblastmi, kterými se budu zabývat, jsou: 1. vzdělávání, 2. umění, 3. věda a společnost.

Ke zpracování tématu použiji odbornou literaturu, dostupné internetové zdroje, odborné časopisy a materiály poskytnuté od *British Council*. Hlavní knihy, ze kterých budu čerpat, se nazývají *Kulturní diplomacie Francouzská otázka* od autorky Elišky Tomalové a *Veřejná diplomacie* od autorky Jany Peterkové. Mezi další použité monografie zařadím knihy *Public Diplomacy* od Marka Leonarda,

Catherine Steada a Conrada Smewinga nebo kapitoly v knihách od autorů Wallyho Olinse, Paula Sharpa či Milтона Cummingse. Některé z těchto publikací jsou cizojazyčné. Kromě odborných knih využiji články z časopisů. Například z magazínu *International Journal of Cultural Policy* použiji článek od Iena Anga. Také použiji materiál vytvořený Simonem Markem k diskuzi na téma kulturní diplomacie zvaný *A Greater Role for Cultural Diplomacy*. Ve své práci dále využiji informace z internetových článků, které vychází například na stránkách Evropského parlamentu. Jako významný internetový zdroj mi poslouží zejména oficiální stránky *British Council*, ať už v českém, nebo anglickém zpracování. Pro více informací o historii a činnosti českých poboček *British Council* jsem se obrátila na pracovníky této organizace. Byly mi poskytnuty čtyři rozhovory se třemi pracovníky této organizace, ty proběhly s ředitelkou české pobočky Denise Waddingham, dále se dvěma projektovými manažerkami – Danou Sephton a Martou Brichovou.¹ Pro přiblížení činnosti *British Council* posloužil studijní materiál, například newslettery, které jsou společností každý měsíc posílány zájemcům skrze e-mail.

¹ Denise Waddingham pracuje pro organizaci a charitu *British Council* 19 let a v České republice působí šest měsíců. Předtím vedla pobočky na Slovensku, v Myanmaru, Nigérii, Kuvajtu, Egyptě a v Tunisku. Dáša Sephton působí v organizaci téměř 30 let. Nyní je hlavní pořadatelkou projektu FameLab. Marta Brichová působí v organizaci přes 10 let a věnuje se vzdělávání učitelů angličtiny ve vzdělávacím sektoru.

1 Pojmové vymezení

Pojem kultura neboli *culture* původně pochází z latinského slova *colere*. Význam je překládaný volně jako „pěstovat, kultivovat“. Tento pojem byl dříve úzce spojen s hospodářstvím. Avšak v moderním znění v souvislosti s diplomacií jej začal používat Marcus Tullius Cicero. „Nejpřehlednějším způsobem, jak uchopit význam slova *kultura* v zahraniční politice, je její odvození od aktivit aktérů v oblasti zahraniční kulturní politiky, jejichž činnost je strukturována nejčastěji do oblasti mediální, jazykové, oblasti kulturní tvorby, kulturního dědictví, životního stylu ad.“ (Tomalová 2008: 10). V této kapitole se zaměřím na konkrétní popis kulturní diplomacie. Nejprve je nutné podívat se na problematiku v širším pojetí. Je tedy potřeba popsat a vysvětlit podstatné pojmy, kterými jsou *soft power*, diplomacie a veřejná diplomacie.

Soft power, neboli „měkká moc“, je termín definovaný ve spojitosti s takzvanou „tvrdou mocí“, neboli *hard power*. Obě moci jsou prostředkem k dosažení vlastního cíle. *Hard power* používá primárně donucovací nástroje, které posléze dělíme na ekonomické a vojenské. Oproti tomu *soft power* využívá prostředky, které vyvolávají zájem a atraktivnost (Nye 2004: 7). Tyto prostředky se však liší v nástrojích, které používají. Joseph Nye ve své knize zdůrazňoval, že s rozvojem moderních technologií a narůstáním společenských a politických nákladů na užití tvrdé síly, je upřednostňována spíše *soft power* (Nye 2004: 7). „Mezi její základní zdroje patří kultura daného státu, politické hodnoty a zahraniční politika (je-li vnímána jako legitimní a morální)“ (Tomalová 2008: 14). Podle Nyeho je *soft power* velice těžce uchopitelná, a proto je komplikované vytvořit jednotnou a univerzální definici. Pro tuto práci je podstatné, že *soft power* zahrnuje kulturní složku státu, která se šíří do mezinárodního prostředí. Dále Nye uvádí, že kulturní složka je velice obsáhlá (Nye 2004: 8–10). Do pojmu

kultura lze kromě uměleckých aktivit zahrnout také komunikační prostředky, životní styl a hodnoty.

V mezinárodních vztazích je diplomacie většinou považována za protiklad síly. Jinak řečeno, je to proces zahraniční politiky, kdy se stát snaží navazovat a rozvíjet styky s ostatními státy, a také se snaží řešit mezinárodní problémy s ostatními aktéry na mezinárodní scéně bez použití násilí. Nesmíme zapomínat, že aktérem v mezinárodním prostředí není pouze stát. Diplomacii mohou provádět také aktéři nestátního charakteru, kteří se pohybují na mezinárodním poli. Příkladem mohou být mezinárodní organizace (Červený kříž, Amnesty International). Diplomacie má, kromě mnoha různých definic, rovněž mnoho různých pojetí a dělení (Veselý 2011: 23–31). Jedno z možných dělení je dle „1. počtu zúčastněných stran, 2. oblasti a předmětu zaměření, 3. úrovně jednání zúčastněných stran, 4. používaných metod a prostředků“ (Veselý 2011: 20). V této práci se budu zabývat pouze dělením dle druhého bodu, a to dělením podle oblasti a předmětu zaměření, kam lze zařadit například bezpečnostní diplomacii, ekonomickou diplomacii nebo právě diplomacii veřejnou (Veselý 2011: 20).

Veřejná diplomacie je specifický nástroj, který napomáhá udržovat a prosazovat *soft power*. V průběhu staletí procházela veřejná diplomacie mnohými změnami, záměr však zůstával stejný: představení vlastního státu na mezinárodní scéně v nejlepším možném světle (Ang 2015: 365–368). Tyto pokusy mohly být někdy zaměňovány za propagandu (viz dále v textu) (Peterková 2008: 17). Sharp definoval veřejnou diplomacii jako „proces, kterým je usilováno o přímé vztahy s lidmi v zemi, aby posunovaly vpřed zájmy a rozšiřovaly hodnoty zastoupených osob“ (Sharp 2005: 106). Nicméně existuje mnoho pojetí a významů (Peterková 2008: 11–12), s nimiž se můžeme při vysvětlování pojmu veřejná diplomacie setkat:

1. Veřejná diplomacie jako protiklad tajné diplomacie,

2. veřejná diplomacie ve smyslu veřejných záležitostí (*Public affairs*) – zde je důležitá komunikace s domácím publikem a jeho zapojení při aktivitách mířících do zahraničí,

3. veřejná diplomacie jako nástroj pro prosazování cílů zahraniční politiky v zahraničí – toto vymezení není již v současnosti používáno, neboť je považováno za „slušné označení propagandy“,

4. veřejná diplomacie jako proces komunikace se zahraničním publikem – „[...] činnost zaměřená na utváření a ovlivňování pozitivních představ o daném státu, hodnotách a činnostech, které reprezentuje mezi zahraniční veřejností. Prostředkem k dosažení žádoucího cíle je pravdivá komunikace se zahraniční veřejností prováděná v součinnosti státního aparátu i soukromých subjektů“ (Peterková 2008: 13).

Pro potřeby této práce budu pracovat s poslední definicí. Veřejná diplomacie je známá pluralitou účastníků. Mezi ně patří například státní struktury (ministerstva zahraničních věcí nebo ambasády), které mohou být pouhým prostředníkem. Dalšími aktéry bývají neziskové organizace, charity, soukromé společnosti nebo jednotlivci. Veřejná diplomacie se může šířit pomocí různých nástrojů, například studentskými výměnami, sportovními utkáními, sdílenými publikacemi, televizním nebo rádiovým vysíláním, sociálními sítěmi a mnohými dalšími. Podle Marka Leonarda lze určit tři základní dimenze ve třech časových pásmech, kde můžeme veřejnou diplomacii zkoumat (Leonard – Stead – Smewing 2002: 10): účely jsou politický/vojenský, ekonomický, společenský/kulturní a časová pásma se dělí na reaktivní (hodiny a dny), proaktivní (týdny a měsíce) a budování vztahu (roky).

V souvislosti s veřejnou diplomacií musíme zmínit také pojmy *propaganda* a *branding*. Veřejná diplomacie a její šíření v zahraničí je velice často příjemci zaměňováno právě za propagandu. Tyto dva pojmy spolu mají mnoho

společného, ale také mnoho rozdílného. Veřejná diplomacie i propaganda se snaží šířit pozitivní obraz svého státu do zahraničí a jsou zaměřeny na širší veřejnost. Propaganda k tomuto účelu nicméně využívá často zkreslené nebo klamné informace. Hovoří se tak o ní často v negativním smyslu (Peterková 2008: 17).

Tabulka č. 1: Veřejná diplomacie a propaganda: společné rysy a rozdíly obou konceptů

	Veřejná diplomacie	Propaganda
Společné rysy	zaměření na širší veřejnost snaha vytvořit pozitivní vnímání dané země v zemi příjemce	zaměření na širší veřejnost snaha vytvořit pozitivní vnímání dané země v zemi příjemce
Rozdíly	komunikace založená na dialogu otevřenost, prostor pro interpretaci	jednostranný komunikační proces jedna možná verze, příjemce nemá interpretační prostor.

Tomalová, Eliška (2008). *Kulturní diplomacie: francouzská zkušenost* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 20.

Dalším pojmem je takzvaný *branding*. Jedná se o budování značky – *brandu* určitého státu. Je to možnost států, jak v zahraničí prostřednictvím svých silných stránek, významných osobností či značek prezentovat své mezinárodní postavení a prestiž. Důvodem, proč státy používají tento způsob, je zvýšení atraktivnosti cestovního ruchu, zvýšení přímých zahraničních investic, exportu nebo rozvoje hospodářství a další (Olins 2016: 132–153).² Pro přehlednost jednotlivým státům slouží ratingy nebo žebříčky popularity

² Ve Velké Británii se objevily výrazné snahy o *branding* v 90. letech za premiéra Tonyho Blaira, kdy byla spuštěna kampaň *Cool Britannia*. Tato kampaň „byla jednou z prvních iniciativ na úrovni státu, jak změnit image daného státu v zahraničí. Velká Británie prostřednictvím této kampaně usilovala o změnu pohledu – na rozdíl od zažitého obrázku tradiční země chtěla nabídnout modernější tvář“ (Tomalová 2008: 33).

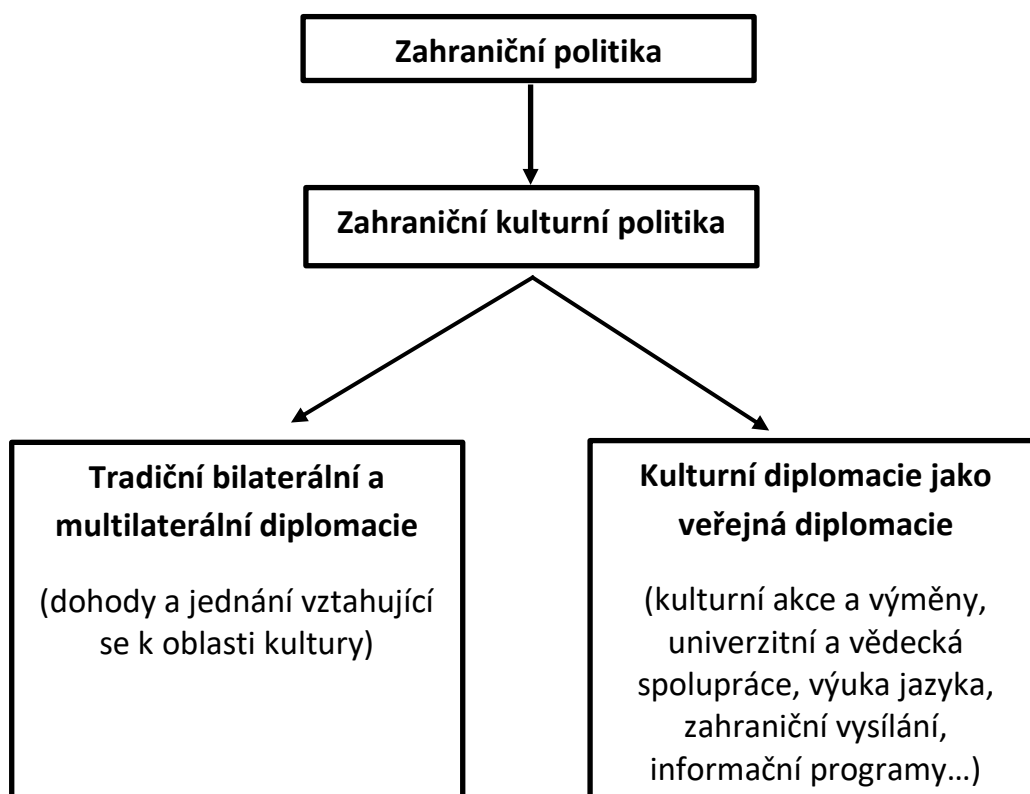
1.1 Kulturní diplomacie

Působení státu není odvozováno pouze od jeho geografické polohy, rozlohy, ekonomiky či vojenské síly, ale také od jeho celkového obrazu v mezinárodním prostředí. Na základě tohoto obrazu je vytvářena forma diplomacie, která hojně využívá nejrůznější prostředky, mezi které patří i kultura. Kulturní diplomacie společně se sportovní diplomacií tvoří specifickou formu veřejné diplomacie, která je pilířem tzv. *Soft power* a cílí na širší veřejnost. Jedná se o formu diplomacie, která se k příjemci dostává nejčastěji. Dalším specifikem je fakt, že příjemce nemusí mít prováděné aktivity s diplomacií vůbec spojené. Konkrétně lze zmínit výstavy cizích umělců, propagaci cizího jazyka, skládání zkoušek z cizího jazyka, stipendia na zahraničních školách a mnoho dalších (Tomalová 2008: 9–12).³ V současné době se Mark shoduje s Tomalovou a uvádí, že kulturní diplomacie je považována za součást diplomacie veřejné (Mark 2009: 12).

Podle Elišky Tomalové můžeme zahraniční kulturní politiku rozdělit do dvou rovin, roviny kulturní diplomacie a roviny tradiční diplomacie (Tomalová 2007).

³ Například Simon Mark ve svém článku *A Greater Role for Cultural Diplomacy* uvádí, že v minulosti na základně děl od Roberta Foxe, Mettea Lendinga nebo Margaret Wyszomirské, vznikaly pochybnosti, zda kulturní diplomacie spadá pod diplomacii veřejnou. Také zmiňuje, že tyto dvě diplomacie často splývaly v jednu a že bylo velice náročné je rozlišovat (Mark 2009: 2–5).

Tabulka č. 2: Zahraniční kulturní politika a typy diplomatické aktivity.

Tomalová, Eliška (2008). *Kulturní diplomacie: francouzská zkušenost* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů), s. 12.

Kulturní diplomacii můžeme podle Tomalové zařadit do veřejné diplomacie v situaci, kdy jejími cílovými skupinami nejsou diplomaté, ale celá společnost, případně společenské elity (Tomalová 2008: 11–14). Mark uvádí, že právě tento toto plošné působení kulturní diplomacie, které se nedá dlouhodobě změřit, je jeden ze třech důvodů, proč se této diplomacii nedostával v minulosti dostatek vědecké pozornosti (Mark 2009: 1–7). Dalšími aspekty věnování nedostatku pozornosti tomuto tématu podle Marka byly: nedůležitost kulturní diplomacie pro politiky a diplomaty; nejasnost toho, co kulturní diplomacie má obsahovat v praxi. Od tohoto posledního problému se utváří i částečná nejasnost definice pojmu „kulturní“ a nedostatek teoretických odborných publikací (Mark 2009: 5–6).⁴ Naopak podle Miltona Cumingse v jeho publikaci *Cultural*

⁴ Vzhledem k faktu, že byla publikace vydána v roce 2009 situace se změnila. Bylo vydáno několik publikací, ze kterých se k tématu dají čerpat informace.

diplomacy and the United States government: A survey kulturní diplomacii můžeme definovat. Jeho definice v překladu zní „kulturní diplomacie je výměna myšlenek, informací, umění a dalších aspektů kultury mezi státy a jejich obyvateli tak, aby se podařilo rozvíjet vzájemné porozumění, které může spíše být jednosměrnou cestou, než dvoustrannou výměnou, jako kdyby jeden národ soustředil úsilí na propagaci národního jazyka, vysvětlení své politiky a pohledu, nebo „vyprávěním svého příběhu“ zbytku světa“ (Cummings 2003: 1).

Pokud rozebereme dopodrobna, jakým činnostem se kulturní diplomacie věnuje, pak jich bude nespočet. Prvním z příkladů může být podpora široké škály účastníků – například umělců, zpěváků, herců, ale také jejich tvorby – obrazy, sochy, alba, filmy, s tím vším spojené výstavy či umělecké nebo filmové festivaly. Dále obsahuje podporu různých aspektů kultury daného státu, například jazyka, podporu výměny lidí, ať už se jedná o akademické pracovníky, studenty, nebo lidi ze zájmových skupin, s tím spojené aktivity těchto lidí – provoz knihoven, uspořádání konferencí, seminářů, prezentaci knih, a mnoho dalších. Všechny tyto aktivity mají jasný cíl, zaujmout širokou veřejnost, nikoliv pouze elity daných zemí (Mark 2009: 10–11). Většinu těchto aktivit vykonávají centra založená vysílací zemí. Všechny tyto činnosti potom pobočky daných institucí podporují, zprostředkovávají či samy organizují v zemi působení. Tato práce se dále bude zabývat pouze organizací vytvořenou Velkou Británií zvanou *British Council*. Bude zkoumáno, zda se těmito aktivitami zabývá.

Podstatný je také finanční aspekt věci. Je důležité, jaké finance jednotlivý stát pro financování kulturní diplomacie poskytne. Toto je možné řešit dvěma způsoby (Tomalová 2008: 25–30). Nejdříve je potřeba zhodnotit poměr aktivit a zájmů mezi státním a soukromým sektorem. Můžeme říci, že prvotní bývá zájem státu, který následně zvyšuje zájem soukromého sektoru. Ten následně aktivity státu přebírá a dokáže se v daných oblastech nebo aktivitách z větší části

financovat samostatně. Pokud tento sektor selže, ale zájem státu nadále udržovat kulturně diplomatické vztahy přetrvává, stát tuto činnost převezme a jeho aktivita a financování se zvyšuje. „Vzhledem k tomu, že zahraniční politika je stále primárně v rukou státu, představuje státní aparát centrální prvek kulturní diplomacie všech zemí“ (Tomalová 2008: 28). Oba sektory, státní i soukromý, jsou tak propojeny a v šíření kulturní diplomacie se doplňují.

2 *British Council* jako nástroj britské kulturní diplomacie

2.1 Historie *British Council* a její účel

Kulturní diplomacie Velké Británie má dlouholetou tradici již od dob kolonialismu, kdy patřila Velká Británie k největším mocnostem světa. K zakládání poboček pro podporu komunikace mezi zeměmi bývalého britského impéria začalo docházet až v době, kdy kolonialismus upadal, ale bylo stále potřeba udržovat a rozvíjet vztahy s těmito zeměmi. V roce 1934 byla na základě těchto potřeb založena instituce s názvem *British Council for Relations with other countries*, ale již v roce 1938 byla přejmenována a dostala název, který si uchovává dodnes, tedy *British Council* (British Council 2018a). Jejím hlavním úkolem podle *Royal Charter* (Královské Charty) z roku 1940 je „šíření povědomí o Velké Británii a zajištění jejího dlouhodobého ocenění“ (Tomalová 2008: 33).

Na počátku 30. let procházela Velká Británie těžkým obdobím. V době, kdy se evropské státy ještě stále vzpamatovaly z následků první světové války, vypukla Velká hospodářská krize, kterou odstartoval v roce 1929 krach americké burzy a následný hospodářský kolaps. To mělo za následek destabilizaci finančního systému a snížení pohybu v oblasti obchodování. Tato krize ovlivnila Velkou Británii zásadním způsobem. Docházelo ke zhoršování životních podmínek Britů a masovým ztrátám jejich zaměstnání. Nejenom koncem 20. let si svět začal všímat extrémních ideologií, které začaly nabírat na síle. V návaznosti na tuto situaci se vláda Velké Británie rozhodla vytvořit instituci, která se snažila ovlivnit lidi v zámoří, aby měli pozitivní pohled na občany Velké Británie (British Council 2018a). Ve výroční zprávě *British Council* z let 1940-1941 stálo „že jejím úkolem je vytvořit v zámořských zemích základ přátelského povědomí o životě lidí této země. Přiblížit jejich filozofii a způsob života, což povede k sympatizaci s britskou zahraniční politikou,“ (British Council 2018a).

British Council byla oficiálně založena v roce 1934 (British Council 2018a). V roce 1940 byla oficiálně schválena Královskou Chartou jako akciová společnost, a změnami procházela až do roku 2011.⁵ Charta stanovuje, že *British Council* je veřejnou korporací, charitou a exekutivním nevládním veřejným orgánem s operativní nezávislostí na vládě Velké Británie (British Council 2018b). Všechny aktivity *British Council* jsou v souladu s pravidly stanovenými Královskou Chartou a jsou regulovány *Charities Commision* (Komisí pro Charitu). Audit je prováděn *UK's National Audit Office* (Národním kontrolním úřadem Velké Británie). Patronkou *British Council* je královna Alžběta II. a jejím zástupcem je Princ z Walesu. Hlavním cílem *British Council* je budovat kulturní vazby s dalšími zeměmi a poskytovat možnosti vzdělávání v různých oblastech. Organizace tak vytváří nejenom pozitivní náhled na Velkou Británii, ale spojuje lidi, čímž pozitivně ovlivňuje a mění jejich životy (British Council 2018b).

Královská Charta stanovuje základní povinnosti *British Council*, jimiž jsou:

1. Podpora kulturních vztahů a porozumění mezi lidmi ze zemí s odlišnými kulturními zvyklostmi a lidmi Spojeného království,
2. rozšiřování znalostí o Spojeném království,
3. rozvoj hlubších znalostí anglického jazyka,
4. podpora kulturní, vědecké, technologické a jiné vzdělávací spolupráce mezi Spojeným královstvím a ostatními zeměmi,
5. další způsoby podpory rozvoje vzdělávání (British Council 2011).

Organizace a charita má tři hlavní cíle – vytváření možností, budování konexí a rozšiřování důvěry. Těchto cílů je dosahováno různými způsoby. Jako příklad lze uvést zajištění výuky anglického jazyka, vzdělávání a rozvíjení

⁵ Náplň byla šestkrát rozšířena o další doplňky. První rozšíření proběhlo v roce 1976. Poslední úpravy Královské Charty byly zaznamenány v roce 2011.

dalších schopností, které lidem umožní získat kvalifikaci. Dále se jedná o celosvětové vytváření přátelských vazeb pomocí kultury a umění. Všechny tyto aktivity vedou ke zvyšování důvěry a porozumění mezi lidmi.

Podle rozhovoru s ředitelkou *British Council* v České republice Denise Waddingham je hlavním cílem této organizace vytvářet přátelské prostředí a porozumění mezi lidmi Velké Británie a lidmi ostatních zemí. K tomuto účelu využívá zdroje z britské kultury (Waddingham 2018).

2.2 Struktura

Struktura *British Council* je velice rozsáhlá. Ředitel této organizace je nazývaný *Chief Executive (CEO)*. Od roku 2015 tuto pozici zastává Sir Ciarán Devane (*British Council* 2018d). Ředitel celé organizace je nadřízený jedenácti ředitelům těchto resortů:

1. *Arts (Umění)*,
2. *Corporate Affair (Korporátní vztahy)*,
3. *Strategy and Engagement (Strategie a angažovanost)*,
4. *Education and Society (Vzdělání a společnost)*,
5. *English and Exams (Angličtina a zkoušky)*,
6. *Human Resources (Personální oddělení)*,
7. *Digital, Partnership and Innovations (Digitalizace, partneři a inovace)*,
8. *Global Business Change (Globální proměna obchodu)*,
9. *Finance and Corporate Services (Finanční oddělení a korporátní servisy)*,
10. *Chief Operating Officer (Ředitel procesového provozu)* a
11. *Global Networking (Globální síť)*.

Každý z těchto resortů má další podkategorie s různými kompetencemi. Například resort Strategie a angažovanosti, jehož ředitelkou je Hilary Cross, má ve

své kompetenci kategorii zvanou *UK Regions* (Regiony Velké Británie), do níž spadá kontrola a rozvoj politiky vnějších vztahů Severního Irska, Skotska, Walesu a Anglie. Je také nezbytné zmínit resort Globálních sítí, pod který spadá kategorie zvaná *Regions* (Regiony). Ředitelkou tohoto odvětví je Kate Ewart-Biggs, která se věnuje sítím kanceláří v zámoří po celém světě. Je zodpovědná za reprezentaci práce *British Council* právě v těchto zahraničních pobočkách a dohlíží, zda mezi sebou mají dostatečně propojené komunikační systémy. Do kategorie Regionů spadá sedm různých oblastí dělených dle geografických a kulturních měřítek. Takto je svět rozdělen do sedmi kategorií, kterými jsou Ameriky, Východní Asie, Evropská unie, Střední Východ a Severní Afrika, Jižní Asie, Subsaharská Afrika a poslední je širší Evropa. Česká republika v tomto rozdělení spadá do kategorie Evropské unie (British Council 2018c).

British Council má také radu zvanou *Trustees* (Správci). Skupina správců má za úkol dohlížet na záměr *British Council* a v konečném důsledku je za tuto organizaci zodpovědná. Rada je zodpovědná za výkon, strategii a politiku organizace. V současné době radě předsedá Christopher Rodrigues. Zasedání se konají šestkrát ročně (British Council 2018e).

Nedílnou součástí image *British Council* je transparentnost nejen její práce, činů, servisu a rozhodovacích procesů, ale i jejího financování. Z tohoto důvodu ujišťuje návštěvníky svých webových stránek, že všechny informace jsou dohledatelné širokou veřejností (British Council 2018f).

Na svých stránkách *British Council* uvádí, že je z 85 % financována vlastními aktivitami, což znamená, že více než tři čtvrtiny jejích příjmů plynou z výuky anglického jazyka a konání následných závěrečných zkoušek (British Council 2018g). Zbýlých 15 % je organizaci a charitě přiděleno jako grant z britské *Foreign Commonwealth Office*. Těchto 15 % příjmů jí napomáhá rozšiřovat své pobočky a

případně upevňovat vliv Velké Británie v zemích, kde zatím nejsou schopni si zajistit příjem z vlastních aktivit (British Council 2018g).

Z výše uvedených informací o financování této organizace vyplývá, že *British Council* je zařazena mezi tzv. quasi-autonomní nevládní instituce (QUANGO).⁶ Tento fakt potvrzuje i seznam zveřejněný na stránkách The Guardian, který poskytl Matthew Sinclair z TaxPayers' Alliance, kde se *British Council* objevuje mezi dalšími 1 164 institucemi QUANGO (The Guardian 2016).

2.3 Celkový přehled a vzdělávání

Za rok 2017 se tato organizace dokázala osobně spojit s více než 65 miliony lidí v různých zemích světa (British Council 2017). Jako pojící prostředky jí posloužily aktivity provozované v nejrůznějších oblastech lidského života. Lze uvést například oblast kultury, umění, nebo vzdělávání, do kterého je primárně zahrnuta pomoc při studiu anglického jazyka. Pokud do jejích aktivit započteme také online vzdělávání, vydávání různých publikací nebo občasné vysílání různých poučných pořadů, tak tato organizace ovlivnila v roce 2017 více než 731 milionů lidí (British Council 2018h). Co se geografického hlediska týká, aktivity organizace zasáhly do více než 100 zemí a regionů. Konkrétní počet uváděný na webových stránkách organizace je 115 zemí či regionů po celém světě (British Council 2017).

Existuje mnoho způsobů, jakými se dá s *British Council* naučit anglicky či své znalosti zdokonalit. Organizace má více než 80 let zkušeností, přičemž za tuto dobu pomohla milionům lidí (British Council 2018h). Na jejich webových stránkách můžeme najít kurzy anglického jazyka pro děti a dospívající, pro dospělé, nebo pro zaměstnance firem. Existuje zde možnost učit se anglicky

⁶ QUANGO je hybridní organizace, vyznačují se tím, že má prvky jak nevládních organizací, tak orgánů veřejného sektoru. Tyto organizace jsou určitým podílem financovány ze státního rozpočtu, ale nejsou ovládány vládou (Thiel 2004: 2).

také pohodlnějším způsobem, kdy si lze zvolit vlastní dobu učení. Pro tyto případy existují online kurzy anglického jazyka.

Anglický jazyk je vyučován v různých zemích odlišným způsobem. V rozvojových zemích nebo v zemích, které se například vzpamatovávají z válečného konfliktu, je anglický jazyk vyučován pomocí rádiového nebo televizního vysílání. Komukoliv, kdo má přístup k internetu, je poskytnuto mnoho kvalitních a odborných materiálů. Lze se účastnit též internetových kurzů, které jsou zakončeny závěrečnou zkouškou. Mnoho poučných či pomocných klipů a videí pro vzdělávání je možné nalézt také na internetovém portálu *Youtube*. Nachází se zde také mnoho videí pro malé děti a mládež, která jsou určena pro jejich samostatné vzdělávání. Autorem těchto videí je *British Council*. Na internetovém portálu *Youtube* existuje pravidelné vysílání *CambridgeEnglishTV*, vysílající pořady s názvy *British Council Learn English*, *British Council Learn English Kids*, nebo *British Council English and Exams* a další. Nejsledovanějším pořadem je *Learn English* s 227 miliony diváků po celém světě (Youtube 2018).

Jak již bylo zmíněno, jedním z primárních faktorů zaměření *British Council* je různorodý způsob výuky anglického jazyka. *British Council* tak poskytuje materiály nejvyšší kvality všem studentům i učitelům, kteří touží po nově nabytých vědomostech a po jejich dalším zdokonalení. Nabízí více než tři miliony britských zkouškových místností po celém světě (British Council 2018h). Složení zkoušky zvyšuje možnost uplatnění na trhu práce nebo ověřit znalost anglického jazyka, která je nutnou součástí přihlášek studentů, ucházejících se o studium na prestižních britských univerzitách. V zemích zasažených válečným konfliktem, jsou tyto materiály neustále šířeny prostřednictvím rádia, televize nebo internetového vysílání. V organizačním plánu *British Council* na roky 2017-2020 je zmíněn záměr na šíření pozitivního vlivu a porozumění mezi lidmi Velké Británie a

mladými lidmi pocházejícími například z arabských zemí. Za důležité je také považováno posilování spolupráce, kterou má Velká Británie s lidmi a institucemi třeba v Číně, Indii, Indonésii a Rusku (British Council 2017). *British Council* pomáhá též v zemích, kde je v současné době nutné řešit nedostatečnou kapacitu vzdělávacích systémů, která je zapříčiněna zejména vysokým počtem mladých lidí, jež školy navštěvují. Tato složitá situace vyžadující pozornost se týká například Pákistánu, Egypta, Nigérie a Jihoafrické republiky. Jedním z mnoha způsobů, jakým *British Council* pomáhá přetvořit a vylepšit vzdělávací systémy, je propojení škol napříč celým světem. Žádoucího výsledku dosahuje vzájemnou výukou všech zúčastněných (studentů i učitelů). Celý tento proces je umocněn i faktem, že *British Council* silně podporuje všechny studenty v rámci zahraničního vzdělávání. Apeluje na britské studenty, aby vyzkoušeli život v jiných zemích a poznali tak jiné kultury a zvyklosti. Stejně tak poskytuje podmínky zahraničním studentům po celém světě a nabádá je, aby přijeli do Velké Británie a vyzkoušeli si zde žít a studovat (British Council 2017).

Jedním z nejčastějších způsobů, kterým *British Council* pomáhá v osobním rozvoji jedince, je poskytování různých testů a následné složení jazykových zkoušek. „Každý rok přibližně tři miliony lidí složí zkoušky s pomocí *British Council*. Studenti, profesionálové a další tak mohou získat zkušenosti a kvalifikace, které jim pomohou otevřít další dveře do budoucnosti“ (British Council 2018ch).

Každá země uznává jiné typy zkoušek a *British Council* proto v jednotlivých zemích nabízí různé druhy zkoušek v závislosti na zemi, kde jsou skládány. Všeobecně nabízí zkoušky *International English Learning Testing System – IELTS*, zkoušky ve spolupráci se společností *Aptis* a mnoho dalších zkoušek v oblasti testování anglického jazyka: školní testy, testy pro profesionály či testování vysokoškolských studentů ve spolupráci s více než 40 dalšími organizacemi (British Council 2018i). Spolupráce *British Council* probíhá například s *Cambridge English*,

Association of Business Executives, General Medical Council nebo *Market Research Society* (British Council 2018i).

British Council se v rámci vzdělávání zapojuje i do projektů *Official Development Assistance* (oficiální rozvojové pomoci – ODA), například vysíláním britských učitelů do různých škol v zahraničí. Snaží se dostat vzdělávací programy i do zemí, které mají nízké či střední příjmy. Spolupracuje na reformování školských systémů, snaží se zlepšovat kvalitu výuky a vzdělání učitelů anglického jazyka a rovněž vytváří mezinárodní společenství škol (British Council 2018k). Zde bych uvedla projekt *Connecting Classrooms* (Propojování tříd). Jedná se o globální vzdělávací program, kde je školám nabídnuto partnerství v oblasti vzdělávání učitelů. Dalším významným rozvojovým projektem je *World Voice* (Světový hlas). Je to program, jehož cílem je usnadnit dětem a mladým lidem přístup ke kvalitnímu umění v podobě písní. Organizátoři uvádí, že se děti prostřednictvím zpěvu mohou naučit něco o sobě samých a také o jiných kulturách. Do projektu je zapojeno již mnoho států, například: Spojené království, Indie, Etiopie, Senegal nebo Brazílie (British Council 2018k).

2.4 Ostatní projekty *British Council*

Vzdělávání však není jediným zájmem *British Council*. Další významnou položkou je také umění. Stejným způsobem, jako sdružuje lidi, kteří se chtějí vzdělávat, sdružuje i umělce ze všech koutů světa a podporuje rozvoj jejich talentu a dovedností. Očekávaným výsledkem její snahy je zájem veřejnosti a její účast na kulturních akcích ve Velké Británii. Dále je rovněž možné uvést zájem o britské umělecké projekty v celém světě. Může se jednat o setkávání lidí týkající se hudby, promítání filmů, galerijních výstav, festivalů, pomoci městům stát se kulturními městy roku a mnoho dalších (British Council 2018j).

Oficiální rozvojová pomoc je kromě oblastí vzdělávání poskytována také v oblastech, kde „pomáhá ekonomickému růstu dotčených zemí tím, že podporuje sociální podnikavost a kreativní ekonomiku. Pomáhá budovat silnější a bezpečnější společnost prostřednictvím svých programů v oblastech právního státu, správy věcí veřejných, občanské společnosti a umění“ (British Council 2018k). Projektem řešícím tuto problematiku je například *Social Enterprise* (Sociální podnik). Jedná se o program, který sdružuje podniky, jejichž hlavním cílem není pouze zisk, ale zároveň také určitá sociální mise. Je vytvářena struktura, která poskytuje podnikům potřebný trénink a mentorování. Rovněž jsou vytvářeny podmínky podporující reálná řešení světových sociálních problémů. Důležitým aspektem je spolupráce s místními vládami, kdy dochází k tvorbě vhodného prostředí pro podnikatele s těmito záměry (British Council 2018k).

„Těmito cestami pomáhá *British Council* propojovat vazby mezi britskými obyvateli a institucemi a všemi lidmi na zemi, pomáhá vytvářet důvěru a položit základy pro prosperitu a bezpečnost celého světa“ (British Council 2018k).

British Council občanům Velké Británie poskytuje také různé druhy výjezdů do zahraničí. Učitelé anglického jazyka mohou jet například vyučovat na Ukrajinu, pro jiné je zde příležitost zúčastnit se stáží na britské ambasádě v Pekingu či studovat v Číně. *British Council* velice pozitivně propaguje a podporuje činnost Erasmu+. Studenty ze všech zemí světa podporuje v tom, aby měli možnost navštívit Velkou Británii. V souvislosti s tím založila *British Council* speciální stránky pro studenty zajímající se o studium, výzkum či dobrovolnictví ve Velké Británii. Je zde popsáno, jak student může podat přihlášku, zajistit si vhodnou vysokou školu nebo univerzitu, jak může dosáhnout na stipendia, nebo jak si může vybrat vhodné kurzy pro studium (British Council 2018l).

British Council dříve provozovala knihovny po celém světě. Dle ředitelky českých center *British Council*, Denise Waddingham, byly knihovny místem pravidelného setkávání lidí, kteří zde z půjčovaných knih získávali pravdivé a nezkreslené informace. Bohužel s příchodem nových technologií a rozvojem internetových zdrojů, do kterých *British Council* globálně investovala, byly tyto knihovny stále méně a méně navštěvovány. Nakonec bylo z finančních důvodů nutné knihovny na většině míst uzavřít. Stále se však nacházejí například v Indii, Pákistánu a Myanmaru (Waddingham 2018). Lidé v těchto zemích knihovny velice často vyhledávají za účelem kulturních setkávání a dalších aktivit, v nichž se odráží odlišná kultura. Denise Waddingham kdysi pracovala v Myanmaru a popisuje: „Do knihovny v sobotu přicházelo i tisíc lidí, protože v té době nebyl možný přístup k volným informacím. Lékaři si přicházeli pro odbornou literaturu, přestože odborné lékařské publikace nejsou tím, co *British Council* obvykle poskytuje, ale je to především přístup k volným informacím“ (Waddingham 2018).

3 *British Council* a její činnost v České republice

British Council má své specifické dělení, které je zmiňováno již výše. Dělí se podle geografických a kulturních faktorů do sedmi specifických regionů. Česká republika patří do regionu nazvaného Evropské unie. Region se dále dělí ještě do čtyř menších spolupracujících celků. Česká republika spolupracuje hlavně s Polskem, Slovenskem a Maďarskem (Waddingham 2018).⁷

3.1 Historie *British Council* v České republice

British Council působí v České republice, respektive v Československu, od let 1945-1946. Byly zde založeny tři pobočky, a to v Praze, Brně a v Bratislavě. V 50. letech, v rámci orientace politiky Československa na Sovětský svaz, byly pobočky *British Council* v naší zemi uzavřeny (Sephton 2018a). Ačkoliv měla *British Council* zakázáno fungovat, spolupracovala s britskou ambasádou a prezentovala se jako kulturní oddělení britské ambasády. Pracovníci *British Council* měli statut diplomatických pracovníků a ředitel statut kulturního atašé (Sephton 2018a). *British Council* měla svoji knihovnu a prostor, kde se promítaly filmy. Po Sametové revoluci v nově obnoveném Československu mohla již *British Council* pracovat samostatně. Stejně jako v ostatních postkomunistických státech začala aktivně veřejně propagovat kulturní diplomacii. Východní Evropa byla v 90. letech absolutní prioritou pro působení *British Council* (Sephton 2018a). Ministerstvo kultury Československé republiky a ministerstvo kultury Velké Británie podepsaly mezivládní bilaterální dohodu o shodě zájmu šíření vzájemných kultur v druhé zemi. V Česku bylo v roce 1991 založeno pět center, kde organizace *British Council* působila. Tato centra se nacházela v Plzni, Praze, Brně, Českých Budějovicích a v Olomouci. Další tři centra byla založena na Slovensku v Bratislavě, Banské Bystrici a v Košicích. Aktivity *British Council* se mohutně rozšiřovaly a realizované projekty

⁷ Jedná se o Vyšegrádskou čtyřku založenou dne 15. února 1991.

byly velice úspěšné a pozitivně hodnocené. Knihovna byla obohacena o další literární díla, kazety, mapy, hudební desky a pobočky se rozšířily do více než deseti měst v celém Česku. Tato místa a objekty vybíral tehdejší ředitel Bill Jefferson a *British Council* investovala do jejich rekonstrukce a zkrášlení. V Praze byla vybudována kavárna a takzvaná *Window Galery*, kde se pravidelně prezentovaly výstavy mladých britských umělců (Sephton 2018a).

Počátkem 21. století byla v evropských zemích kulturní diplomacie ze strany Velké Británie propagována dostatečným způsobem. *British Council* považovala spolupráci za rozvinutou a ustálenou. Určitou roli hrálo také propojení států v rámci Evropské unie, do jejíhož rozpočtu samozřejmě přispívalo také Spojené království. V roce 2006 byl v Bruselu založen *European Union National Institutes for Culture* – EUNIC, jehož součástí se stala většina kulturních institucí působících po celé Evropské unii (Sephton 2018a). Hlavní zájem *British Council* byl mezi lety 2000-2005 přesouván z východní Evropy na jiné země, například na Irák, Afganistán, Indonésii nebo region severní Afriky. Na financování *British Council* v těchto zemích je používán příspěvek od britské vlády, zatímco v České republice je financována z příjmů, které sama získá hlavně výukou jazyku a pořádáním zkoušek. Právě z rozpočtových a finančních důvodů bylo nutné většinu center v České republice uzavřít. Prostory byly, pod podmínkou dalšího využívání s přístupem pro veřejnost, věnovány univerzitám nebo městům, a tak vznikla *Britská centra*. Tato centra se nalézají například v Plzni, Pardubicích, Liberci nebo v Ústí nad Labem (Sephton 2018a). V roce 2018 se v České republice nachází pouze dvě pobočky *British Council*, jedna v Praze a druhá v Brně, které několikrát změnilly prostory působení. V pražské kanceláři bylo na začátku roku 2018 zaměstnaných 28 osob, které se věnují administrativní práci. Tým 27 učitelů anglického jazyka je v době skládání zkoušek rozšířen přibližně o 200 lidí věnujících se hladkému průběhu zkoušek. Brno v dnešní době zaměstnává 2 osoby na částečný úvazek, které se zabývají administrativou (Waddingham 2018).

3.2 Období projektového rozvoje v České republice

Po Sametové revoluci bylo potřeba aktivně pracovat s učiteli a spolupracovat s vysokými školami. Všechny spolupráce a projekty byly velice štědře finančně podporovány. Mnohým učitelům bylo umožněno a proplaceno potřebné jazykové studium. Nejednalo se pouze o učitele anglického jazyka, ale taktéž o učitele humanitních a finančních oborů. Projekt, který výše popsané aktivity umožňoval, se nazýval *Important Skills for Academic Study – TAP*. Dalším významným projektem byl *Joint Industrial and Commercial Attachments Programme – JICAP*. JICAP byl projekt určený pro malé a střední podnikatele, kterým bylo umožněno vyjet do Velké Británie a učit se ve středně velkých podnicích stejného oboru jejich podnikatelského záměru. Byli seznámeni s fungováním tamních společností a získali kontakty potřebné pro následný rozvoj (Sephton 2018a). Další významnou podporou bylo párování škol, ať už vysokých nebo středních. Ředitelé a učitelé jezdili na návštěvy hostujících škol. Každé vysoké škole byl přidělen specialista na anglický jazyk v daném oboru. Tento projekt byl nazýván *English for special purposes*. Každý kraj měl navíc svého koordinátora, který zajišťoval hlavně metodickou pomoc českým učitelům a dodání materiálů na výuku angličtiny. Realizace mnoha dalších projektů podporujících učitele měla za následek vznik organizace *Association of Teacher Educators – AMATE* a *British Council* došla k závěru, že podpora v tomto rozsahu již z její strany není nutností (Sephton 2018a).

Podstatnými projekty v době odlivu charitativních prostředků, tedy po roce 2005, byly například *Dreams and Teams*, *Active Citizen* nebo *School Linking*. Projekt *Dreams and Teams*⁸ byl určen pro studenty středních škol a jejich učitele. Žákům byl poskytnut prostor pro pořádání sportovního dne pro malé děti. Jejich

⁸ Projekt, který byl zmíněn v rozhovoru s paní Waddingham, byl již ukončen a bližší informace se již nenachází ani v archivech *British Council*.

úkolem byla celková organizace této akce. Museli zajistit financování, propagaci a vytvořit program. Přínosem pro studenty byl nejenom zážitek z organizace projektu po všech stránkách, ale také procvičení si jednání s různými stranami (Waddingham 2018). *Active Citizen* byl projekt podobný, nicméně nebyl zaměřený na sport, ale na aktivitu mladých lidí ve svém okolí. Projekt byl financován z fondů Evropské unie a probíhal na mnoha místech České republiky. *School Linking* je založen na propojení škol z České republiky a Velké Británie. Jedním z příkladů je propojení mezi Obchodní akademií v Chrudimi s jednou ze středních škol v Newcastle, kdy vznikl sportovní festival pro mentálně postižené mladé lidi. Pravidelné pořádání tohoto festivalu se podařilo rozvinout v již patnáctiletou spolupráci ve výměně učitelů a studentů (Sephton 2018a).

Další výměny byly typicky kulturní. Již od 90. let zde probíhaly „výměny“ různých kulturních aktivit. Příkladem může být účinkování symfonických orchestrů, představení divadelních spolků, výstavy malířů nebo sochařů. Výměny umění všeho druhu byly žádány a vítány. Postupem času však bylo vytvořeno mnoho komerčních agentur, které *British Council* ve zprostředkovávání výměnných aktivit nahradily (Sephton 2018a).

3.3 Vzdělávání a zkoušky v České republice

Globálně se *British Council* věnuje převážně vzdělávání, umění a vědě a společnosti za účelem vytvářet nové možnosti, budovat si důvěru a pevné konexe. V České republice se *British Council* v současnosti věnuje převážně výuce anglického jazyka. Tato aktivita probíhá hlavně v Praze. Probíhá zde vyučování angličtiny například v samotné pobočce *British Council* v Bredovkém domě, nebo v Národní technické knihovně (Brichová 2018). Dle newsletterů, které byly k dispozici v období od ledna 2017 do června 2018 se poskytované služby rozdělují do třech trimestrů. V těchto obdobích je možné studovat anglický jazyk

v rámci *British Council* na různých stupních náročnosti (viz dále). V období těchto kurzů je také možné skládat různé zkoušky (viz dále) v předem určených termínech (Newslettery⁹).

Výuka je zpřístupněna všem věkovým kategoriím. Děti jsou v dnešní době vedeny k výuce cizího jazyka už v předškolním věku, kdy jsou jim v některých školkách nabízeny kurzy anglického, či jiného jazyka. *British Council* nabízí kurzy pro děti, které učí anglický jazyk způsoby vytvořenými přímo pro počáteční vzdělávání. Děti se učí především pomocí her, zpěvu a poslechu písní, malováním, skládáním puzzle. Jedná se tedy o vzdělávání zábavnou formou, která je v začátcích výuky nejefektivnější. *British Council* nabízí ve spolupráci s institucí *Cambridge English Language Assessment*, která je součástí *University of Cambridge*, zkoušky anglického jazyka i pro naše nejmenší. Zkoušky jsou rozděleny do tří úrovní podle náročnosti: *Cambridge English Starter, Movers, Flyers* (*Cambridge English* nedatováno a). Děti by měly být tímto způsobem motivovány k seberozvoji a sebezdokonalování. „Během učení jazyka potřebuje dítě zpětnou vazbu – toto je předmětem všech uznávaných koncepcí vývojové psychologie. U nejmladších dětí probíhá učení mimovolně, jako vedlejší jev vznikající při jiných činnostech. Je velmi důležité, aby byl učební proces součástí příjemných prožitků, jako je například hraní. Zásadní je také soutěživý prvek“ (*Cambridge English* nedatováno a).

Pro studenty s vyšší úrovní anglického jazyka existují náročnější druhy zkoušek. V České republice je možno skládat zkoušky stále na 10 místech. Tato místa jsou využívána ve spolupráci s místními *Britskými centry* či školami. Centra se nacházejí na místech, kde původně *British Council* vlastnila pobočky. Zkoušky s *British Council* je možné skládat v Plzni, Praze, Českých Budějovicích,

⁹ Viz (British Council Newsletter 2018c, British Council Newsletter 2018d, British Council Newsletter 2018e, British Council Newsletter 2018f, British Council Newsletter 2017ch, British Council Newsletter 2017i, British Council Newsletter 2017j)

Hradci Králové, Jihlavě, Pardubicích, Brně, Olomouci, Zlíně a v Ostravě. Jedny ze zkoušek, které může dospělý člověk skládat, jsou zvané *Cambridge English First* – *FCE*, nebo *Cambridge English Advanced* – *CAE*. Tyto zkoušky jsou pravděpodobně jedny z nejznámějších a nejčastěji skládaných. *Cambridge English* poskytuje však mnoho dalších, například *Key English Test* – *KET*, *Key English Test for Schools* – *KETfS*, *Primary English Test* – *PET*, *Primary English Test for Schools* – *PETfS*, *Cambridge English for Schools* – *FCEfS*, *Cambridge Certificate of Proficiency in English* – *CPE*. Pro klienty zaměřené na obchod nabízí *British Council* možnost složení zkoušky *Business English Cambridge* – *BEC* (*British Council* 2018m). Pro všechny druhy zkoušek existují speciální přípravné kurzy. Je důležité zmínit, že občané ze států mimo Evropskou unii, kteří chtějí pracovat ve Velké Británii, musí doložit, že dosáhli určité úrovně anglického jazyka. To je možné právě složením těchto zkoušek za předem určených podmínek a následným získáním certifikátů. Tyto zkoušky jsou na některých školách používány jako náhrada maturitní zkoušky z anglického jazyka. Zkouška *First Cambridge English* ověřuje znalost anglického jazyka minimální úrovně B2 podle dokumentu vypracovaného Radou Evropy s názvem *Společný evropský referenční rámec: učení, vyučování, hodnocení* – *SERR*. Zatímco *Cambridge English Advanced* ověřuje znalost anglického jazyka minimálně na úrovni C1. Oba z těchto certifikátů poskytují majiteli výhodu prokazatelnosti jejich vědomostí. Tento fakt je může posunout na žebříčku uchazečů o zaměstnání či získání vyššího postu v současném zaměstnání. Tyto zkoušky jsou uznávané více než 20 000 institucemi na světě a to je také jedním z důvodů, proč tyto zkoušky každým rokem skládá přes 5 milionů účastníků z více než 130 zemí (*Cambridge English* nedatováno b). Zkouška je platná ode dne získání certifikátu na dobu neurčitou. Právě tímto se liší od své sesterské zkoušky zvané *International English Language Testing System* – *IELTS*, která je platná pouze dva roky. Je to také jediná zkouška, která je akceptována imigračními úřady v zemích, kde zkoušku vyžadují. Mnoho zahraničních škol vyžaduje splnění této zkoušky před nástupem na studia. Student při této zkoušce

absolvuje testy ze psaní, čtení a poslechu a také (na rozdíl od ostatních zkoušek) v mluveném projevu. Mluvený projev je testován s kvalifikovaným zkoušejícím. Zkoušku *IELTS* ročně skládají přibližně tři miliony uchazečů. Tato zkouška si získala důvěru v akademických kruzích i v profesionálním prostředí a je uznávaná více než 10 000 organizacemi po celém světě (British Council 2018n).

Oblastí zájmu *British Council* je také vzdělávání učitelů. Pedagogičtí pracovníci jsou povinni se dále rozvíjet v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – DVPP. Školy preferují kurzy a školení akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – MŠMT. *British Council* se právě pro tyto případy uchází o udělení akreditace pro své projekty, aby je následně mohla zprostředkovat pedagogům na všech stupních vzdělávacího systému (Brichová 2018). Tyto kurzy nejsou zaměřeny jenom na učitele jazyků, ale snaží se angličtinu včlenit i do ostatních předmětů. Poskytují potřebné znalosti a materiály všem učitelům, tak aby angličtina nebyla směřována pouze do hodin anglického jazyka, ale aby měla přesah do výuky ostatních předmětů, například do matematiky, historie nebo zeměpisu. Anglický jazyk tak zůstává komunikačním prostředkem. Přirozeně u studentů rozvíjí znalost jazyka i ostatních vědomostí. Tento projekt se nazývá *Content and Language Integrated Learning* – CLIL (Teaching English 2018). Učitelům jsou nabízeny kurzy, jejichž výuka probíhá různými metodami. Jedním z možných způsobů je tak zvaný *blended learning* (smíšené učení), což zahrnuje kombinaci vyučování online a „face to face“. Pro učitele se také velice často pořádají workshopy (Brichová 2018).

Další aktivitou pořádanou v létě pravidelně *British Council* je *Summer Camp*. Příměstský tábor vhodný pro děti od 7 do 15 let, kde rozvinou svoji znalost anglického jazyka při aktivní komunikaci během celodenního programu.

(Newslettery¹⁰).

Dalšími velice podstatnými vzdělávacími programy jsou tematicky zaměřené online kurzy v anglickém jazyce. Tyto kurzy jsou přístupné lidem zdarma. Vždy obsahují různá témata pro lidi s odlišnými zájmy (například: Angličtina na pracoviště, Angličtina v raném dětství, Angličtina pro lepšího učitele) (Newslettery¹¹).

Rozšiřování a výuka anglického jazyka je jednou z nejvýznamnějších aktivit *British Council*. Její důležitost se projevuje ve více hlediscích. Jedním z těchto hledisek jsou například finance. Jak bude podrobněji zmíněno níže, příjmy z poskytování jazykových kurzů a zkoušek jsou vitálním zdrojem pro fungování české *British Council*. Dalším a v globálním hledisku zásadnějším hlediskem je užití jazyka jako takového. Angličtina je (co se rodilých mluvčích týká) až 3. nejpoužívanějším světovým jazykem¹², avšak globální užívanosti jednoznačně kraluje (Ostler 2018, McCarthy 2018). Statistiky se liší, ale je možné říci, že po celém světě mluví anglicky více než 1,5 miliardy lidí. Angličtina je tak bezesporu nejrozšířenějším světovým jazykem, což se projevuje například ve školství, diplomacii nebo byznysu. Jedním dechem je však nutné dodat, že angličtině sílí konkurence. Největším konkurentem je samozřejmě čínština, která má největší počet rodilých mluvčích na světě (Ostler 2018).

Ačkoliv se například počet lidí učících se čínštinu každoročně zvyšuje¹³, dominance angličtiny jako nejrozšířenějšího světového jazyka zatím není

¹⁰ Viz (British Council Newsletter 2018d, British Council Newsletter 2018e, British Council Newsletter 2018f, British Council Newsletter 2017d, British Council Newsletter 2017e, British Council Newsletter 2017f)

¹¹ Viz (British Council Newsletter 2018c, British Council Newsletter 2017b, British Council Newsletter 2017c, British Council Newsletter 2017ch)

¹² Nejpoužívanějším jazykem je čínština s více než 1 mld. rodilých mluvčích a druhá je španělština s 437 miliony rodilých mluvčích. Angličtina má 372 milionů rodilých mluvčích (McCarthy 2018).

¹³ Například ve Spojených státech amerických se počet studentů středních a základních škol učících se čínštinu mezi roky 2014 a 2015 zdvojnásobil.

v ohrožení (Lustig 2018). Z výše uvedeného lze dovodit, že Spojené království má velký zájem na tom, aby angličtina mezi světovými jazyky setrvala ve výsadním postavení. Na tento zájem je nutné nahlížet nejenom v rovině kulturní, ale rovněž v rovině politické. V souvislosti s historickým kontextem je nutné připomenout rok 1956, který je považován milník v britských dějinách. Spojené království totiž definitivně ztratilo roli velmoci (Brown 2001). Od té doby se musí v mezinárodním systému smířit s jinou, skromnější rolí, která se může s přicházejícím Brexitem ještě zmenšit. Angličtina, jakožto světový jazyk číslo jedna, tak může zůstat poslední „velmocenskou“ věcí, která Spojenému království zůstane, a proto je tedy pravděpodobné, že se budou britští politici snažit, aby tomu tak zůstalo.

3.4 Popularizace vědy ve společnosti v České republice

British Council působí v oblasti vědy pouze okrajově, ale pokud se nebudeme zabývat výukou anglického jazyka a skládáním zkoušek, zabírá tato aktivita téměř 50 % a to navzdory tomu, že je projektová činnost v posledních letech velmi utlumená (Sephton 2018a). Věnuje se hlavně propagaci a popularizaci vědy, nikoliv jejímu detailnímu zkoumání. Snaží se propojit svět vědců a laiků, bořit zbytečné bariéry a pomocí různých akcí lidem vědu přiblížit. Pomáhá lidem lépe porozumět některým oblastem vědy. Od roku 2011 pořádá v České republice soutěž zvanou *FameLab*. „Projekt *FameLab* byl zahájen v roce 2004 společností *Cheltenham Science Festival*. Posláním Cheltenhamského vědeckého festivalu je od jeho založení v roce 2001 vyhledávání a rozvoj nových talentů pro popularizaci vědy a techniky pro širokou veřejnost. Projekt *FameLab* staví na této neformální práci a prostřednictvím ostře sledovaného národního pořadu přitahuje zájemce s potenciálem podělit se o svoje nadšení pro vědu a techniku“ (Sephton 2018a). Kromě *British Council* pomáhá tento projekt po světě šířit také CERN a NASA.

Organizací této soutěže se v České republice zabývá Ing. Dana Sephton.

Soutěž je pořádána ve spolupráci s Akademií věd České republiky, Nadací Tomáše Bati, letos nově s *British Embassy in Prague*. Dalšími zásadními spolupořadatelé jsou či byli Nadační fond NEURON, Česká centra nebo spolek Adeto (Sephton 2018a). Tato soutěž probíhá v několika kolech a absolutní vítěz České republiky má jedinečnou možnost vycestovat do Velké Británie a zúčastnit se mezinárodního finále. Toto finále se koná v červnu na vědeckém festivalu v anglickém Cheltenhamu, odkud soutěž původně pochází. Ve všech úrovních soutěže je úkolem soutěžících v pouhých třech minutách představit projekt, kterému se věnují. Zábavnou formou tak představují vědecké téma či problém, o kterém se rozhodli hovořit. Nemusí se nutně jednat o jejich vlastní výzkum. Mohou použít názorné ukázky a pomůcky pro lepší pochopení vybraného tématu (Sephton 2018a). Soutěžící mohou prezentovat svůj projekt v českém, slovenském nebo v anglickém jazyce. Znalost anglického jazyka je však podmínkou účasti. Odborná porota má prostor na dotazy a případné připomínky. Porota sleduje vědeckou stránku, srozumitelnost podání prezentace, zábavnost a dodržení časového limitu. Publikum má možnost zasáhnout do hlasování a svým hlasem podpořit svého favorita. V letošním roce 2018 se v České republice konají dvě regionální kola, jedno v Praze a druhé ve Zlíně. Po regionálních kolech následuje národní finále konající se v květnu v Praze. Na letošním regionálním kole v Praze, konaném 10. března 2018, bylo předvedeno 11 prezentací. Témata se týkala různých oblastí vědy od geografie, přes biologii, mikrobiologii, genetiku, až po chemii (Sephton 2018a). Pět účinkujících postoupilo do národního finále. Dalších pět finalistů bylo vybráno ve druhém regionálním kole konajícím se ve Zlíně 24. března 2018. Všechna kola soutěže jsou volně přístupná pro veřejnost.

British Council v České republice každý rok v listopadu organizuje nad rámec *FameLabu* také *International Echoes in Prague*. Celý tento projekt probíhá v angličtině a účastní se ho někteří vítězové národních kol *FameLabu*. Je to bráno jako příspěvek *British Council* k vědeckému festivalu pořádanému Akademií věd,

který se nazývá Týden vědy (Waddingham 2018).

Všechny akce, které se konají v rámci *FameLabu* a s tím spojené jsou pravidelně propagovány v průběhu roku. Akce spojené s tímto projektem jsou pořádány taktéž převážně v Praze, nicméně se najdou i akce pořádání v jiných městech. Například druhé regionální kolo je pravidelně pořádané ve Zlíně a přednášky úspěšných vědců jsou prezentovány při různých událostech například ve Vsetíně (v rámci Literárního jara) či v pořadu ČT24 (Newslettery¹⁴).

FameLab se dá označit za jednu z největších (ne-li největší) akcí, které *British Council* na území České republiky pořádá. O jejím významu vypovídá například i silná propagace. V období mezi únorem a červnem 2018 se informace týkající se *FameLabu* objevily jako hlavní zpráva v téměř všech newsletterech, které *British Council* zasílá svým odběratelům (Newslettery tamtéž). Nejedná se však pouze o význam jedné akce, ale o větší zájem o technologie a vědu jako celek. Samotné technologie jsou základním stavebním kamenem ekonomiky Spojeného království, které se na své území snaží přilákat další firmy, investory či nadané lidi. Mimo prostředí vhodné pro rozvoj technologií se Spojené království pyšní rovněž kvalitními univerzitami, jež jsou esenciální pro rozvoj a výchovu studentů z celého světa (UK Government nedatováno). Statistiky uvádějí, že v rozmezí let 2016 – 2017 se zhruba 52 tisíc zahraničních studentů věnovalo strojírenství a technologiím, což tyto obory řadí na 2. místo v žebříčku oblíbenosti. Ačkoliv na první místo, které okupuje obor podnikání, ztrácí propastných 70 tisíc studentů, 52 tisíc lidí jistě není zanedbatelné číslo (UK Council for International Student Affairs 2018). Jak již bylo naznačeno, věda a technologie spolu úzce souvisí. Z tohoto důvodu je nutné se podívat rovněž na finance, které stát do vědy a technologií ročně vynakládá. V roce 2013 bylo na vědu, strojírenství a

¹⁴ Viz např. (British Council Newsletter 2018a, British Council Newsletter 2018b, British Council Newsletter 2018c, British Council Newsletter 2018d, British Council Newsletter 2018e, British Council Newsletter 2018f)

technologie (SET¹⁵) vynaloženo 10,9 miliard liber, přičemž v roce 2016 už částka čítala 11,5 miliard liber. Ačkoliv se nejedná o drastický nárůst¹⁶, je vidět, že Spojené království se do SET snaží investovat (Office for National Statistics nedatováno a,b). Z výše uvedeného se dá odvozovat, že odvětví SET je pro Spojené království v mnoha ohledech důležité. Nejenom, že pomalu začíná tvořit základ britské ekonomiky, ale rovněž je atraktivním pro mnoho studentů, a to jak domácích, tak zahraničních. Pro Spojené království je tedy důležité, aby se snažilo vědu a technologii propagovat, a rozšířit tak okruh zájemců o dané odvětví (ať už z řad studentů či odborníků).

3.5 Projektová činnost v České republice – kultura a umění

Nedílnou součástí *British Council* je pořádání malých kulturních akcí přístupných veřejnosti. Můžeme jmenovat Evropský den jazyků, na kterém spolupracuje s institucí EUNIC. Evropský den jazyků je pořádán každoročně v září. Tato akce umožňuje účastníkům takzvané *Speak Dating*, čili možnost procvičení až 22 různých jazyků na jednom místě v jeden den. V květnu je pravidelně pořádána *Literature night* (Literární noc). V roce 2018 se koná již 12. ročník. Jedná se o netradiční způsob, jak české veřejnosti přiblížit literaturu nedávno přeloženou do českého jazyka. Najatí herci tato díla předčítají na různých místech Prahy (Waddingham 2018).

V České republice je ve spolupráci s rádiem *Wave* pravidelně vysíláno to nejlepší z nejnovější britské muziky. Vysílání probíhá v sobotu večer na programu zvaném *The Selector* (Waddingham 2018). Ve spolupráci s kinem *Aero* v Praze je podpořeno promítání některých představení přímo z londýnského Národního divadla. Promítání neprobíhá pouze v pražském kině *Aero*, ale také v dalších

¹⁵ Zkratka z anglického Science, Engineering and Technology.

¹⁶ Je potřeba podotknout, že význam tkví také v tom, že nárůst je meziroční. Od roku 2013 se s každým dalším rokem částka směřující do SET zvyšovala, byť pouze třeba o 0,1 miliardy liber.

městech a odlišných kinech. Také se dozvíme, že tyto kina spolupracují při promítání podstatných britských událostí, jako je například královská svatba. Na promítání v kinech bylo ve zkoumaném období odkázáno celkem devětkrát. Dalším podporovaným projektem ze strany *British Council*, který je zmiňován v newsletterech je filmový festival zvaný *Dny evropského filmu*. V roce 2018 podpořila instituce účast dvou britských filmů v literární a hudební sekci.

British Council a další partneři podporují i jednotlivce, spolupracují s kapacitami jako například s profesorem Martinem Hliským, jenž je odborníkem na překlad děl od Williama Shakespeara. Hliský pro veřejnost poskytuje pravidelné měsíční přednášky o všech aspektech Shakespeara (Waddingham 2018). Tyto přednášky jsou i v jiných městech než pouze v Praze, i když v Praze jsou nejvíce frekventované. Ve dvanácti z celkových čtrnácti newsletterů za dané období je k této akci od profesora Hliského příspěvek (Newslettery¹⁷).

Většina aktivit *British Council* se, stejně jako ve většině hlavních měst ostatních zemí, odehrává v Praze, kde *British Council* působí. Vždy je snaha programy rozšiřovat mimo hlavní města. „Je vždy výzva šířit aktivity i do ostatních částí České republiky“ (Waddingham 2018). Takovými programy byly v minulosti *Dreams and Teams* a *Active Citizen*. V dnešní době se jedná o program *School Linking*. *British Council* se jako partner snaží zapojit do již konajících se festivalů. V roce 2017 se zapojila do festivalu *Colours of Ostrava* a v roce 2018 se tak děje také. *British Council* se zapojuje do projektu *Jeden svět*, který začíná v Praze, ale šíří se celou Českou republikou. V roce 2018 v tomto projektu sponzoruje tři britské filmy.

¹⁷ Viz (British Council Newsletter 2018a, British Council Newsletter 2018b, British Council Newsletter 2018c, British Council Newsletter 2018d, British Council Newsletter 2018e, British Council Newsletter 2018f, British Council Newsletter 2017f, British Council Newsletter 2017ch, British Council Newsletter 2017j)

British Council velice blízce spolupracuje s *British Embassy in Prague*, stejně tak jako s *British Chamber of Commerce*. *British Embassy in Prague* většinou neorganizuje žádné kulturní akce, ale velice aktivně *British Council* podporuje. Ambassador Nick Archer a vedení *British Council* jsou v osobním kontaktu téměř každý týden, přičemž lze hovořit o vzájemných kolegiálních až přátelských vztazích. Všechny tyto tři organizace velmi úzce spolupracují a to je velmi důležité zejména v současné době, kdy dochází k Brexitu. „Poslání *British Council* v Evropě bude mnohem důležitější právě teď po Brexitu. Tyto aktivity budou ještě důležitější, než kdy předtím“ (Waddingham 2018).

3.6 Shrnující data o působení *British Council* na území České republiky

Kvůli konkurenčním organizacím, poskytujícím podobné služby jako *British Council*, není možné uvádět konkrétní data o její aktivitě, ale pouze data souhrnná. Zkouškové oddělení, nejdůležitější oddělení zajišťující finance pro chod organizace, se zabývá organizací mezinárodně uznávaných zkoušek z anglického jazyka a organizací různých druhů univerzitních a profesních zkoušek vedených v anglickém jazyce. Celkem v České republice poskytuje třicet různých druhů zkoušek. Toto oddělení zaznamenalo kolísání v počtu zkoušených v jednotlivých typech zkoušek. V roce 2017 je evidováno kolem 10 000 zkoušek a trend je narůstající (Sephton 2018b).

Oddělení poskytující výuku anglického jazyka informovalo, že ročně navštěvuje kurzy přibližně 3 800 studentů. Tyto počty zahrnují všechny kategorie poskytovaných kurzů, tedy kurzy pro dospělé, žáky i předškolní děti. I v tomto odvětví počet studentů mírně narůstá (Sephton 2018b).

Je velice komplikované zjistit celkové počty projektů, každý rok se tyto počty odvíjí od různých proměnných, kterými jsou například finanční dotace

a spolupráce s partnerskými organizacemi. Celkově však lze odhadnout, že *British Council* pořádá či spolupořádá přibližně padesát až šedesát akcí ročně. Do těchto akcí jsou započítané malé a střední projekty (autorská čtení, diskuzní pořady, přednášky na různá témata) i programy, které jsou prováděny na partnerských festivalech velkého rozsahu typu Týden vědy, Dny Evropského Filmu, Noc Literatury, Colours of Ostrava, British Fair a dalších. *British Council* zprostředkovává nebo financuje mnoho dalších akcí, které nejsou v těchto počtech zohledněny. Těmito akcemi jsou například vysílání programu *The Selector* na českém rádiu Wave, nebo promítání ve spolupráci s *NT Live* ve vybraných kinech (Světozor, Lucerna, Aero). Akce působí plošně a není možné číselně podchytit počty lidí, ve kterých vyvolaly zájem o britskou kulturu. V porovnání s předchozími lety se počet akcí nemění (Sephton 2018b). Komplikované je rovněž vyvodit závěr o přesném počtu akcí, které *British Council* pořádá, spolupořádá či sponzoruje. Komplikace spočívají v tom, že některé akce jsou pořádány pobočkou *British Council* v České republice, další akce zveřejněné v newsletterech jsou *British Council* pouze proklamované. Podchytit reálné číselné hodnoty u akcí propagovaných v newsletterech, které ale v reálu akcemi nejsou, je také náročné. Jedná se zde například o online kurzy vzdělávání, kurzy anglického jazyka pořádající se v týdenních intervalech či různé druhy zkoušky ověřující znalost anglického jazyka. Není tedy možné stanovit jasný počet účastníků událostí, které *British Council* pořádá.

Závěr

Bakalářská práce v teoretické části vysvětluje podstatné pojmy souvisejících s pochopením fungování kulturní diplomacie. V dnešní době není hlavním ukazatelem pouze síla daného státu a velikost jeho armády. Naopak v technologicky rychle se rozvíjející společnosti je podstatné, jak je na danou zemi nahlíženo z hlediska ostatních států. Ke zlepšení obrazu konkrétního státu v zahraničí napomáhá *soft power*, která pro šíření kladného obrazu využívá nejrůznější prostředky. Jedním z nich je například veřejná diplomacie. Tato diplomacie je používána zejména jako prostředek pro komunikaci se zahraničním publikem. Specifickou formou veřejné diplomacie je diplomacie kulturní. Cílovou skupinou tohoto typu diplomacie je celá společnost, nikoliv diplomaté. Každý stát šíří svou kulturní diplomacii do zahraničí různým způsobem, ale cíl zůstává vždy stejný – vytvořit pozitivní náhled na zemi využívající kulturní diplomacii. K šíření pozitivního obrazu jsou využívány prostředky kulturní diplomacie, příkladem může být zakládání kulturních center, která podstatné konkrétní aktivity vykonávají. V dlouhodobém horizontu a v ideálním případě kulturní diplomacie usnadňuje všechny stránky spolupráce daných zemí.

Cílem práce bylo podrobně zjistit aktivity *British Council* v České republice a nastínit podobu kulturní diplomacie v britském podání. Jaké akce *British Council* pořádá či zprostředkovává, aby co nejvíce přiblížila kulturu Velké Británie.

British Council působí v České republice již od 40. let, nicméně její aktivita byla posílena až na přelomu 80. a 90. let. Organizace zde působila od svého založení, ale velký rozvoj projektů zde nastal právě v 90. letech. Na území České republiky se rozvinuly projekty jako *Important Skills for Academic Study*, který pomohl vzdělávat učitele anglického jazyka a poskytl potřebné materiály na výuku ve školách. Dalšími podstatnými projekty byly, nebo stále jsou, *Joint*

Industrial and Commercial Study, English for special purposes, Dreams and Teams, Active Citizen nebo *School Linking*.

Nejdůležitějším zdrojem informací pro zpracování práce byly internetové stránky *British Council* a informace získané z rozhovorů se zástupci instituce. Z dostupných materiálů a uvedených literárních zdrojů bylo zjištěno, že se jedná o instituci a charitu, jejímž záměrem je šíření kulturní diplomacie Velké Británie do zámoří. Její aktivita se v průběhu desetiletí rozšířila do více než sta zemí světa. Tato instituce podporuje několik hlavních oblastí, jimiž jsou vzdělávání, umění a věda a společnost. Primárním sektorem zájmu *British Council* je vzdělávání, tedy výuka anglického jazyka a umožňování skládání různých jazykových zkoušek, kterými jsou například *Cambridge English* nebo *IELTS*. V rámci vzdělávání poskytuje mnoho různých kurzů pro lidi všech věkových kategorií. Lidé mohou s pomocí *British Council* skládat také různé zkoušky, které jim pomohou v osobním, či kariérním rozvoji. Rozšiřování a výuka anglického jazyka a jeho důležitost se projevuje ve více hlediscích. Z hlediska uživatelů se jedná například o uplatnění na pracovním trhu, z pohledu instituce se jedná o hledisko finanční. Příjmy z kurzů zásadně ovlivňují chod instituce.

Dalšími sektory jsou věda a společnost. Zde se *British Council* také aktivně v České republice angažuje. Mnoho projektů je pořádáno pravidelně v měsíčních či ročních intervalech. Zde můžeme uvést například projekty vědecké, jakým je *FameLab*. Odvětví vědy, strojírenství a technologie je v mnoha ohledech důležité. V České republice podporuje projekt nejen nadané studenty, ale i jedince ze široké veřejnosti s nadáním pro vědu a techniku, kteří by neměli možnost jinak prezentovat své znalosti. Formou podpory je financování prezentace v zahraničí těch úspěšných.

V oblasti umění fungují projekty společenské, jakými jsou například *Speak Dating* nebo *Literature Night*, promítání divadelních her v kinech a přednášky významných osobností anglistiky, například profesora Hilského. Přínosem těchto akcí pro občany České republiky je přiblížení a porozumění dílům britských potažmo anglických autorů.

Aktivity *British Council* jsou pro Českou republiku podstatné a přínosné. Nicméně díky své koncentraci na Prahu a střeđočeský kraj je jejich působení omezené. I když se organizace snaží participovat na větších projektech (např. v rámci projektů *Jeden Svět* nebo *Colours of Ostrava*), které jsou již po České republice rozšířené, její působení je stále omezené.

Seznam použité literatury a pramenů

Ang, Ien (2015). Cultural diplomacy: beyond the national interest? *International Journal of Cultural Policy* 21 (4), s. 365–381.

Brichová, Marta (2018). [Ústní sdělení] 9. 03. 2018 (Zaměstnanec British Council v České republice).

British Council (2011). Royal Charter and Bye-laws 1993 (<https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/royalcharter.pdf>, 26. 03. 2018).

British Council (2017). Corporate plan 2017–20 (<https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/corporate-plan-2017-20.pdf>, 26. 03. 2018).

British Council (2018a). History (<https://www.britishcouncil.org/organisation/history>, 26. 03. 2018).

British Council (2018b). Structure status (<https://www.britishcouncil.org/organisation/structure/status>, 26. 03. 2018).

British Council (2018c). British Council Structure (<https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/2018-02-organogram.pdf>, 26. 03. 2018).

British Council (2018d). Executive Board (<https://www.britishcouncil.org/organisation/structure/executive-board>, 26. 03. 2018).

British Council (2018e). Board of Trustees (<https://www.britishcouncil.org/organisation/structure/board-trustees>, 26. 03. 2018).

British Council (2018f). Transparency (<https://www.britishcouncil.org/organisation/transparency>, 26. 03. 2018).

British Council (2018g). How we are funded (<https://www.britishcouncil.org/organisation/transparency/funding>, 26. 03. 2018).

British Council (2018h). Learn English (<https://www.britishcouncil.org/english>, 26. 03. 2018).

British Council (2018ch). Take an Exam (<https://www.britishcouncil.org/exam>, 26. 03. 2018).

British Council (2018i). Professional, vocational and university exams (<https://www.britishcouncil.org/exam/uk-boards-overseas/professional-vocational>, 26. 03. 2018).

British Council (2018j). Arts, Education and Society (<https://www.britishcouncil.org/programmes>, 26. 03. 2018).

British Council (2018k). Official Development Assistance (<https://www.britishcouncil.org/organisation/transparency/official-development-assistance>, 26. 03. 2018).

British Council (2018l). Study and work abroad (<https://www.britishcouncil.org/study-work-create>, 26. 03. 2018).

British Council (2018m). Složte zkoušku (<https://www.britishcouncil.cz/zkousky>, 26. 03. 2018).

British Council (2018n). IELTS (<https://www.britishcouncil.cz/zkousky/ielts>, 27. 03. 2018)

British Council Newsletter (2017a). Newsletter: leden 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017b). Newsletter: únor 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017c). Newsletter: březen 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017d). Newsletter: duben 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017e). Newsletter: květen 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017f). Newsletter: červen 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017g). Newsletter: červenec-srpen 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017h). Newsletter: září 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017ch). Newsletter: říjen 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017i). Newsletter: listopad 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2017j). Newsletter: prosinec 2017 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2018a). Newsletter: leden 2018 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2018b). Newsletter: únor 2018 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2018c). Newsletter: březen 2018 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2018d). Newsletter: duben 2018 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2018e). Newsletter: květen 2018 (rozesílané e-mailem).

British Council Newsletter (2018f). Newsletter: červen 2018 (rozesílané e-mailem).

Brown, D. (2001). 1956: Suez and the end of empire. *The Guardian*. 14. 3. 2001 (<https://www.theguardian.com/politics/2001/mar/14/past.education1>, 26. 7. 2018).

Cambridge English (nedatováno a). Podívejte, co už Vaše dítě dovede! [Informační leták].

Cambridge English (nedatováno b). S Cambridge English je svět zajímavější [Informační leták].

Cummings, Milton (2003). *Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey* (Washington, D.C.: Centre for Arts and Culture).

Kissinger, Henry (1994). *Diplomacy* (New York: Simon and Schuster).

Leonard, Mark – Stead, Catherine – Smewing, Conrad (2002). *Public Diplomacy* (London: The Foreign Policy Centre).

Lustig, R. (2018). Can English remain the 'world's favourite' language?. *BBC*. 23. 5. 2018 (<https://www.bbc.com/news/world-44200901>, 26. 7. 2018).

Mark, Simon (2009). A Greater Role for Cultural Diplomacy. *Researchgate*. 6. 10. 2014 (https://www.researchgate.net/publication/242084249_A_Greater_Role_for_Cultural_Diplomacy, 11. 07. 2018), s. 1–44.

McCarthy, N. (2018). The World's Most Spoken Languages. *Statista*. 12. 2. 2018 (<https://www.statista.com/chart/12868/the-worlds-most-spoken-languages/>, 26. 7. 2018).

Nye, Joseph S. (2004). *Soft Power The Means to success in the Worlds Politics* (New York: PublicAffairs).

Office for National Statistics (nedatováno a). *UK Government Expenditure on Science, Engineering and Technology: 2013* (<https://www.ons.gov.uk/economy/governmentpublicsectorandtaxes/researchanddevelopmentexpenditure/bulletins/ukgovernmentexpenditureonscienceengineeringandtechnology/2015-07-17>, 26. 7. 2018).

Office for National Statistics (nedatováno b). *Government expenditure on science, engineering and technology, UK: 2016* (<https://www.ons.gov.uk/economy/governmentpublicsectorandtaxes/researchanddevelopmentexpenditure/bulletins/ukgovernmentexpenditureonscienceengineeringandtechnology/2016>, 26. 7. 2018).

Olins, Wally (2016). *Brand New Nová podoba značek* (Praha: Nakladatelství Slovart, s.r.o.).

Ostler, N. (2018). Have we reached peak English in the world?. *The Guardian*. 27. 2. 2018 (<https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/feb/27/reached-peak-english-britain-china>, 26. 7. 2018).

Peterková, Jana (2008). *Veřejná diplomacie* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

Sephton, Dana (2018a). [Ústní sdělení] 21. 03. 2018 (Zaměstnanec British Council v České republice).

Sephton, Dana (2018b). [Ústní sdělení] 27. 03. 2018 (Zaměstnanec British Council

v České republice).

Sharp, Paul (2005). Revolutionary States, Outlaw Regimes and the Techniques of Public Diplomacy. In: Melissen, Jan, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (New York: PALGRAVE MACMILLAN), s. 106–123.

Teaching English (2018). Content and Language Integrated Learning (<https://www.teachingenglish.org.uk/article/content-language-integrated-learning-clil>, 17. 07. 2018).

The Guardian (2016). Every QUANGO in Britain (<https://www.theguardian.com/news/datablog/2009/jul/07/public-finance-regulators>, 17. 07. 2018).

Thiel, Snadra (2004). *Trends in the public sector Why politicians prefer quasi-autonomous organizations* (Londýn: Sage Publications).

Tomalová, Eliška (2007). Kulturní diplomacie a mezinárodní vztahy. *Mezinárodní politika* 31 (8), s. 4–6.

Tomalová, Eliška (2008). *Kulturní diplomacie: francouzská zkušenost* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů).

Tomalová, Eliška (2009). Kulturní diplomacie v éře sítí. *Mezinárodní politika* 33 (6), s. 22.

UK Council for International Student Affairs (2018). *International student statistics: UK higher education* (<https://www.ukcisa.org.uk/Research--Policy/Statistics/International-student-statistics-UK-higher-education>, 26. 7. 2018).

UK Government (nedatováno). *Technology: Grow Your Business In the UK* (<https://invest.great.gov.uk/industries/technology/>, 26. 7. 2018).

Veselý, Zdeněk (2011). *Diplomacie (teorie-praxe-dějiny)* (Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.).

Waddingham, Denise (2018). [Ústní sdělení] 9. 03. 2018 (Ředitelka British Council v České republice).

Youtube (2018). *British Council* (https://www.youtube.com/results?search_query=british+council, 26. 03. 2018).

Resumé

The aim of this Bachelor's thesis is to focus on the cultural diplomacy in connection with the activities of the *British Council* all around the world, especially in the Czech Republic. This thesis is divided into three parts. The first part provides a theoretical explanation of cultural diplomacy and all related concepts like *soft power*, diplomacy and public diplomacy. Cultural diplomacy is represented by different kinds of tools, for example, an exchange of artists, academic exchanges, translation, and founding of cultural centres. The last topic, establishing of cultural centres is the main subject matter of this thesis.

The second part of my thesis focuses on all activities offered by the *British Council*, which are spread overseas into more than 100 countries. The *British Council* was established in 1934 in the United Kingdom. Its purpose is to create a friendly image and develop a better understanding of the British and the United Kingdom, leading to a sympathetic appreciation of British foreign policy. Attention is mainly paid to education, art, science and society. With respect to education, the *British Council* offers various English language courses and enables to obtain various kinds of certificates. With regard to science and society, the *British Council* aims to increase its impact on audience, connect people and establish links. All these activities help people to create mutual trust between the British people, companies and the citizens of other states.

The third and the most important part of my thesis deals with the *British Council* and its activities in the Czech Republic. The aim of this part was to find out and closely describe how the *British Council* operates in the Czech Republic. The *British Council* in the Czech Republic primarily focuses on education and examination. Exams provided by the *British Council* include, e. g. *Cambridge English* and *IELTS*. This institution also concentrates on art, science and society.

In this field, the *British Council* has already carried out several important projects. Some of them are *Dreams and Teams*, *Active Citizen*, *School Linking*, *Joint Industrial and Commercial Study*, *English for Special Purposes* and a science project called *FameLab*.